Govor predsednika Fiskalnega sveta na 3. redni seji Komisije za nadzor javnih financ, 15. 9. 2026

Fiskalni svet je neodvisen organ, zavezan k opozarjanju na tveganja za srednjeročno vzdržnost javnih financ. V svoji predstavitvi se bom zato omejil na oceno javnofinančnih učinkov in tveganj, ki bi lahko izhajala iz uveljavitve Zakona o interventnih ukrepih za razvoj Slovenije. Fiskalni svet pri tem ne presoja ustreznosti ali drugih ciljev posameznih ukrepov, temveč le njihove možne učinke na javne finance.

Trenutne javnofinančne projekcije na osnovi veljavnih proračunskih dokumentov kažejo nadaljnje odmikanje od fiskalne poti, določene v srednjeročnem fiskalno-strukturnem načrtu. Dodatna tveganja za javne finance izhajajo tudi iz negotovosti v mednarodnem okolju.

Fiskalni svet ocenjuje, da bi lahko uveljavitev zakona še povečala tveganja za srednjeročno vzdržnost javnih financ, če njegov javnofinančni učinek ne bo izravnan z drugimi ukrepi.

Na podlagi najnovejše jesenske napovedi UMAR, javno razpoložljivih podatkov ter internih ocen zavodov za pokojninsko in zdravstveno zavarovanje smo pripravili oceno neposrednih oziroma statičnih učinkov ukrepov zakona. Oceno smo pripravili za leto 2027, ko utegnejo biti ukrepi zakona v celoti uveljavljeni. Ocena kaže, da se lahko primanjkljaj zaradi delovanja ukrepov poveča za okoli 1,2 milijarde evrov oziroma 1,5 % BDP.

Takšna fiskalna ekspanzija, ki vključuje nižanje davčnih obremenitev in večanje javnih izdatkov, bi lahko imela pozitiven vpliv na gospodarsko aktivnost. Zato smo ocenili, v kolikšni meri bi višja gospodarska aktivnost ublažila začetno poslabšanje javnofinančnega salda.

Dinamična ocena upošteva vpliv povratnih povezav med fiskalnimi ukrepi in gospodarsko aktivnostjo na javnofinančne rezultate. V oceni smo pregledali relevantne izsledke empiričnih raziskav in za simulacije uporabili več metod. Rezultati kažejo, da bi lahko z ukrepi spodbujena ugodnejša gospodarska gibanja kratkoročno nadomestila četrtino, dolgoročno v roku desetih let pa okoli polovico začetnega poslabšanja javnih financ.

Rezultati so v veliki meri odvisni od odziva fiskalne politike na povečanje primanjkljaja. Če simulacije upoštevajo prilagoditev fiskalne politike, se dolgoročno povečanje primanjkljaja zmanjša, vendar je manjši tudi pozitiven vpliv na gospodarsko aktivnost.

Naše ocene temeljijo na številnih predpostavkah in jih je zato treba razlagati previdno. Previdnost pri razlagi terja tudi dejstvo, da je velik del ukrepov segmentiran, zato je odziv je težko prevesti na raven celotnega gospodarstva.

Kljub temu je osnovno sporočilo naših ocen jasno: pozitivni učinki na gospodarsko aktivnost bi javnofinančni strošek zakona ublažili zgolj delno. Tudi v scenariju z najmanjšim ocenjenim dolgoročnim poslabšanjem salda bi bila zato primanjkljaj in javni dolg dolgoročno višja kot v scenariju brez uveljavitve predlaganih ukrepov.

Da poenostavim: Gospodarska rast lahko račun zmanjša. Ne more pa ga plačati namesto nas.